

CAGANÓFILA

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ «AMICS DEL CAGANER»

SEGONA ÈPOCA. DL.: B-21.699/97 · BARCELONA · JULIOL 2006 · NÚM. 28

Editorial

Altres predecessors meus en aquests butlletins han editorialitzat sobre les relacions entre el *Caganer i el cinema* (núm. 5, desembre 1994), *el Caganer i la cultura en general* (núm. 9, desembre 1996) o *el Caganer i la música* (núm. 18, juny 2001).

En aquest editorial voldria posar de relleu l'excel·lent relació entre el caganer i la premsa, manifestada de forma notòria en els darrers anys, i no només pels articles que bàsicament es publiquen als voltants de Nadal, sinó també durant la resta de l'any.

A més, cal dir que aquesta profusió d'escrits, i de dibuixos, s'ha anat incrementant fins a arribar al Nadal del 2005 en què la publicació d'articles sobre el caganer ha estat de les més importants, tant des del punt de vista dels articles d'actualitat, com dels qui han estudiat la figura del caganer.

Entre els d'actualitat destacaria la sèrie d'articles sobre el pessebre municipal de la plaça Sant Jaume, de Barcelona, publicats per l'Elena Castells, a La Vanguardia, i entre els que, diguem-ne de fons, mereix especial menció l'article «Elogi del caganer», escrit per en Narcís Comadira, a El País.

També s'ha de fer esment dels dibuixos publicats per en Toni Batllori, i per Ventura & Coromina, ambdós també a La Vanguardia.

Tots ells publicats el passat desembre de 2005.

La nova Junta que ha de sortir elegida a l'Assemblea de Socis d'aquest juliol 2006, per als propers 4 anys, podria fixar-se com a un nou objectiu el projecte de recollir, i publicar en format de llibret, els articles periodístics apareguts sobre la figura del caganer al llarg d'aquests ja 15 anys de vida de la nostra associació.

Seria un bon homenatge a tots dos, al caganer i a la premsa.

Joan Lliteras
President

Detall de la façana d'una entitat bancària de Düsseldorf

Caganers alemanys

Caganer de fusta de Nüremberg

Caganer de l'any 2005

Jaume Sisa caganer de l'any 2005

Bona nit! Gràcies a tots vosaltres per aquesta distinció tan gran i malgrat les paraules d'en Joan i d'en Claudi, no sé si el mereixo perquè és una gran responsabilitat.

Preguntava al Joan de quan és la documentació del primer caganer que es coneix, i em deia que del segle dinou o potser el segle divuit a molt estirar. Jo pensava que això venia de molt més abans perquè hi ha una teoria antropològica que parla de què el primer caganer era nòmada, o sigui, els primers homes o mig home mig mono eren nòmades i llavors hi ha tot una interpretació de l'evolució de l'home a través de l'activitat del caganer, en el sentit de què anava menjant d'aquí i d'allà totes les plantes que es trobaven i si no els mataven, o sigui, si no morien enverinats, allò que defecaven alimentava la terra i aquelles llavors feien que les plantes bones per a l'organisme s'anessin reproduint, en canvi aquelles dolentes que quan les menjaven la palmaven, ja no es reproduïen més. És a dir, que tenim en l'acte del caganer tot un principi de no sols d'evolució, sinó d'adaptació perfecte a la cadena tròfica, de forma que nosaltres hem arribat a ser el que mengem i el que caguem gràcies a què els nostres antecessors l'han palmat tastant coses, que millor se les haguessin estalviat.

Després ens podríem remuntar, anant pujant per la història, i trobaríem una altra referència important en aquesta activitat que el caganer tan explícitament mostra, en un savi musulmà, del Califat de Granada del segle onze, que es deia Abdel Ben Kasit i que definia els sis moviments necessaris perquè la vida humana sigui bona, plena, rica, interessant i digne de ser viscuda, i els sis moviments van del més espiritual, més sublim, al més... Per una banda tenim els dos moviments que són tot el que s'ingereix i

tot el que surt, per l'altra tenim uns moviments intermitjos, que són tot el que respira i tot el que es dorm, i després uns moviments superiors que són el moviment del cos, és a dir, l'exercici i el moviment de l'ànima, als efectes la vida moral, intel·lectual, espiritual, però que al cercle es torna a trobar el més sublim, el més espiritual amb allò que el caganer fa habitualment.

Tenim un altre punt de referència per concloure, que aquesta activitat és imprescindible, necessària i tan important com tota la mística junta, perquè ja ho va explicar també el gran Francisco de Quevedo, quan va escriure aquell llibre «El ojo del culo o el arte de cagar» que lamentablement no l'he pogut localitzar a temps com per portar algun fragment i no el recordo de memòria, perquè parlant de Quevedo us explicaré una anècdota que corre d'ell. Quevedo era molt agosarat, molt *bronques*, molt atrevit, era coix, era lleig, llavors es barallava amb tothom, era *pendenciero*, tenia una llengua molt afiladíssima i tothom li tenia por de què digués alguna cosa... i es veu que va fer córrer algunes *coplilles*, enfotent-se'n del Rei. Això va arribar a orelles del Rei i aquest li va enviar un pergami que ho explicava i li va enviar un *cagón* amb l'ordre de què havia de cagar-se a la casa d'en Quevedo. Llavors els soldats van arribar a casa d'en Quevedo: *-Don Francisco de Quevedo, por orden del Rey, este señor viene a cargarse en su casa, tiene que permitirle la entrada* i Quevedo va dir: *-Bien bien pasar, si lo dice el rey podéis cagar en mi casa*, i traient un trabuc continua: *-Pero como meéis una sola gota os...* Naturalment no van poder complir l'ordre i va marxar.

Aquesta és una activitat que es presta a tot tipus d'acudits i anècdotes. Per acabar, em ve al cap allò que se li atribueix a Josep Pla, es veu que hi ha una interpretació de per què la península ibèrica havia anat com havia anat, que és un tema molt adient en les dies que estem amb això

de l'Estatut. Pla deia: *-És que el què aquí ha passat és que els castellans han dominat la*

península i la perifèria i els catalans ens hem quedat aquí, en un racó i llavors els que manen són ells, i per què?- i es contesta ell mateix -Perquè els castellans mengen cigrons, caguen dur i van de mala llet sempre, nosaltres vivim bé, mengem bé, botifarra amb mongetes i fem llufes, i llavors anem confiats i tranquils i això no te arreglo.

El tema dona per a molt i em sento molt

honrat per aquesta distinció tan agradable, tan simpàtica i agrair-vos un cop més que hagueu pensat en mi i desitjar-vos: A cagar de gust!

FESTA DEL CAGANER

Col·legi de Metges de Barcelona

14 de desembre de 2005

Caganers

i civisme

El passat Nadal, la polèmica a l'entorn de la figura del caganer va tornar a esclatar, aquest cop per la seva exclusió del pessebre que tradicionalment munta l'Ajuntament de Barcelona a la plaça Sant Jaume. Els responsables de Parcs i Jardins de l'ajuntament van argumentar que el comportament del personatge «no s'avé amb les ordenances municipals que prohibeixen fer les necessitats a la via pública»¹. Així mateix, un regidor de l'oposició va arribar a afirmar que «recordaria el que passa a molts racons de la ciutat i es podria confondre amb un incívic més»². Les reaccions no es van fer esperar i el nostre president Joan Lliteras, entre altres, va respondre en nom de l'Associació d'Amics del Caganer denunciant l'atemptat contra una de les figures més emblemàtiques i tradicionals del pessebre català³. El dia de la inauguració, un espontani va col·locar un caganer sobre la urna que cobria el pessebre municipal i una jove entusiasmada va manifestar «ja era hora que es fes justícia», però finalment un *controller* va retirar la figura enmig de fortes esbroncades⁴.

Alguns comentaristes de premsa es plantejaven la futura viabilitat del nostre pessebre casolà, ja que si se n'ha de treure el caganer per «incívic», també es poden qüestionar algunes figures: Sant Josep i la Verge Maria per okupes (del portal de Betlem), i per mantenir el seu fill nu a la intempèrie mig mort de fred; la pròpia cova per no disposar d'extintors ni de sortides d'emergència; els pastors de l'anunciata per encendre una barbacoa que pot provocar un incendi forestal; el capellà amb paraigua per muntar un ase, que és una espècie protegida; la bugadera perquè l'escuma abocada al riu pot matar el peix de plata que intenta treure de l'aigua el pescador, o aquest mateix per la seva acció poc ecològica; la castanyera per no disposar d'un local adient o la dona del pou per ignorar el decret de sequera de l'Agència Catalana de l'Aigua; el pastor amb l'ovella o l'esquena per no dur els aliments en furgoneta isotèrmica o la dona de les tites per no prendre mesures contra la grip aviària; el rabadà que fuma i sosté un porró de vi a la mà perquè amb aquestes activitats està atemptant públicament contra la seva salut. Fins i tot, algun militant republicà radical podria oposar-se a la presència dels tres Reis d'Orient al paisatge pessebrístic^{5,6,7}... De fet, segons un dels comentaris, si el pessebre encara no ha estat prohibit és perquè hi circulen moltes túniques, mocadors i turbants, la qual cosa sempre és senyal de multiculturalitat i de «Fòrum de les Cultures»⁷.

Nogensmenys, algunes persones benpensants de

casa nostra han proposat solucions de compromís per a l'esmentat problema, com ara situar al costat del caganer la figura d'un mosso d'esquadra denunciant l'infractor⁸ o bé col·locar-lo dins una caseta transportable amb el distintiu de «Homes»⁹. En qualsevol cas, crec que l'ajuntament de la nostra ciutat ha contret un deute amb el caganer i que ara per ara l'únic desgreuge possible és la instal·lació d'un monument representatiu de la nostra figura a la ciutat de Barcelona. Ah! I que no passin pena els regidors, ja que per les notícies que tenim, la presència del Manneken-Pis no ha induït mai un argument en la incidència de pixades detectades pels carrers de Brussel·les.

Jordi Arruga

BIBLIOGRAFIA

- 1 CASTELLS E. **Una urna encerrarà a la Sagrada Família del Belén de Sant Jaume**. La Vanguardia. Barcelona. 23-XI-2005: Vivir p. 3.
- 2 CASTELLS E.. **PP i CiU dicen que el pesebre no es atractivo para los niños**. La Vanguardia. Barcelona. 24-XI-2005: Vivir p. 4.
- 3 LLITERAS J. **El Caganer al pessebre** La Vanguardia. Barcelona. 26-XI-2005: p. 32.
- 4 PEIRÓN F. **¡Esto no es un pesebre!** La Vanguardia. Barcelona. 4-XII-2005: Vivir p. 4.
- 5 CAROL M. **«El Caganer»** La Vanguardia. Barcelona. 28-XI-2005: p. 29.
- 6 MONTOLIO RIBAS JM. **«Caganer» incívico**. El Periódico. Barcelona. 11-XII-2005: p. 12.
- 7 CUYÁS M. **Bon any. Pessebre insostenible. Anar al circ**. El Punt. Barcelona. 25-XII-2005: p. 72.
- 8 GIMÉNEZ J. **Multa al «caganer»**. La Vanguardia. Barcelona. 29-XI-2005: p. 30.
- 9 PERNAU J. **Necessitem el «caganer»**. El Periódico. Barcelona. 5-XII-2005: p. 4.

Els caganers del 2005

Selecció de més de seixanta novetats

Català llegint
de l'Scaramuix

Puyol
de l'Anna M. Pla

Quixot
de l'Anna M. Pla

Sancho
de l'Anna M. Pla

Benach
de l'Anna M. Pla

Diable
de l'Anna M. Pla

Lionor
de l'Anna M. Pla

Cuiner
de Jordi Amenós

Rector
de Jordi Amenós

Català
de Jordi Amenós

Guàrdia Civil
de Jordi Amenós

Castanyera
de Martínez de Caldes

Mortadelo
de Martínez de Caldes

Filemón
de Martínez de Caldes

Tintín
de Martínez de Caldes

Català
de l'Aurora

Els caganers del 2005

Selecció de més de seixanta novetats

Avi
de Carme Ferrer

Hebreu
de Carme Ferrer

Nen hebreu
de Carme Ferrer

Català
de Carme Ferrer

Ronaldhino
de plastilina

Eto'o
de plastilina

Alonso
de plastilina

El «Neng»
de plastilina

Quixot
de plastilina

Quixot

Sancho

Filferro
i ceràmica

Tintín

Català amb pipa

Català

Català
de Múrcia

Exposicions 2005

Exposició de caganers a la seu de l'Agrupació Pessebrista de Tarragona a càrrec de Joan Rosell, Fernando Jover i Robert Torns

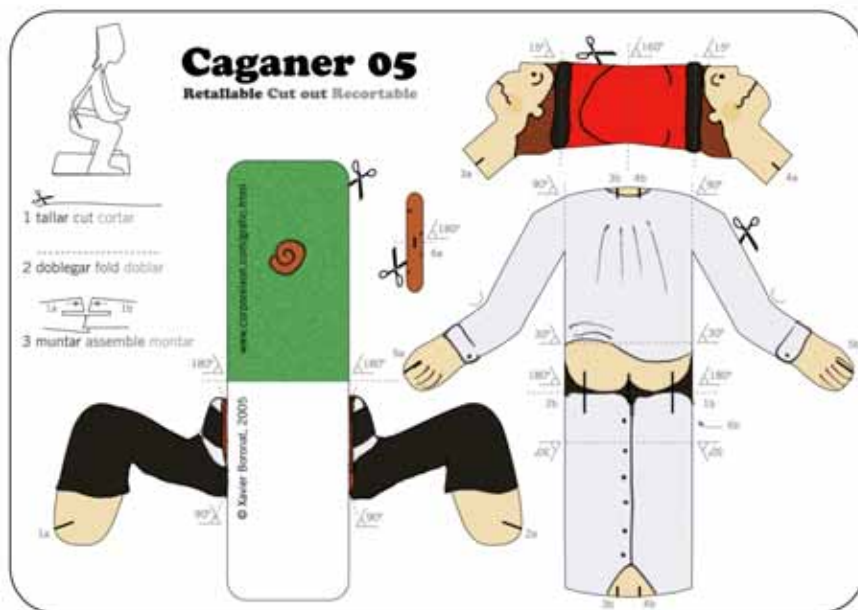

Exposició a l'Enrajolada de Martorell a càrrec de Xavier Borrell

Mostra de caganers a Les Cabanyes a càrrec de Miquel Alsina

Retallables

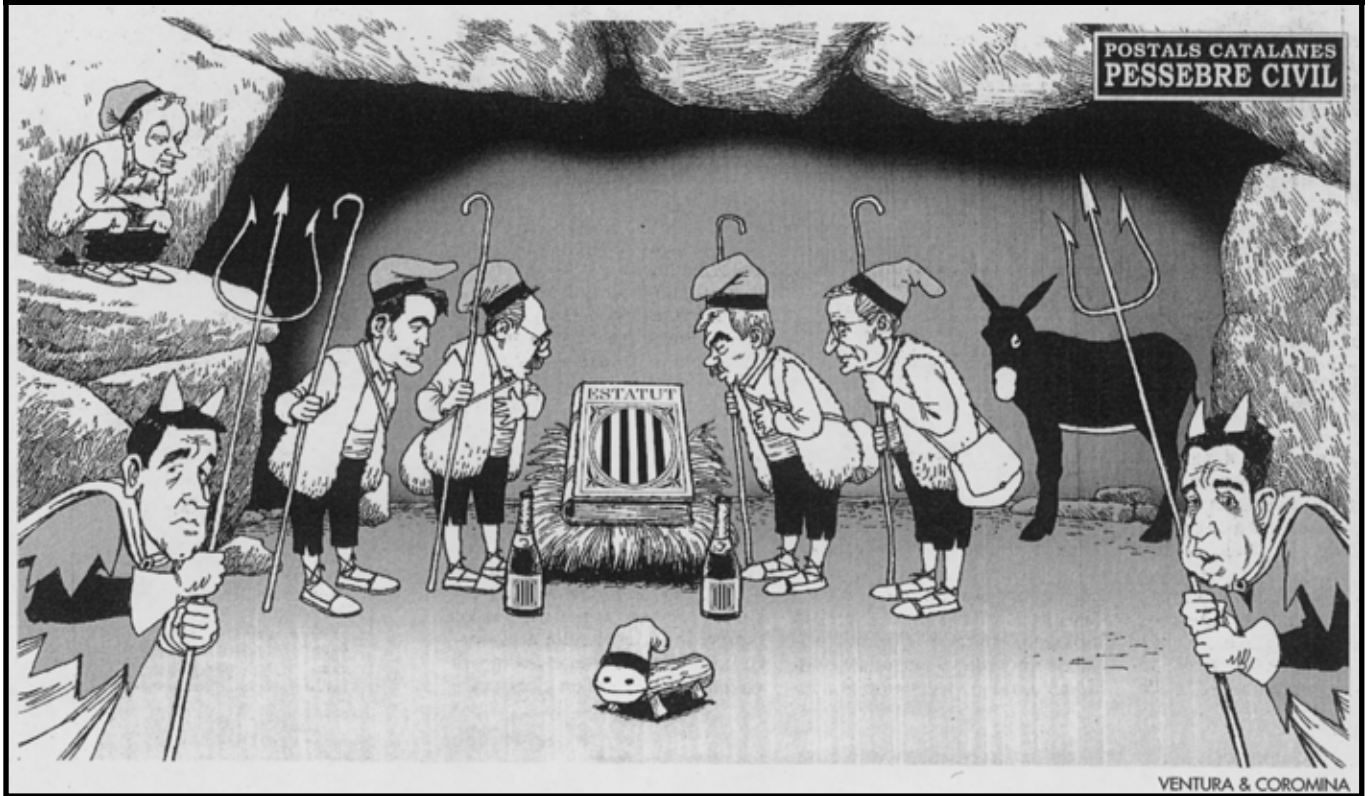
IV CALÇOTADA A TARRAGONA

11 de març 2006

Amb l'assistència de vint socis i familiars, vam celebrar el passat 11 de març la IV Calçotada, la tercera que fem a Tarragona, en un esplèndid dia del mes de març.

El pessebre català

Recordeu

a/e: informacio@amicsdelcaganer.org

racó de curiositats

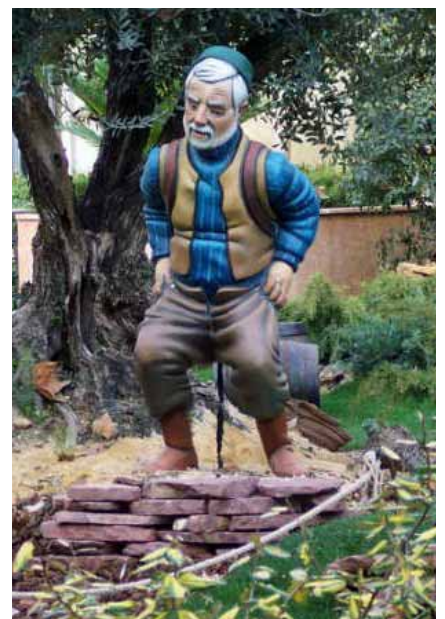

Postal col·lecció d'en Jordi Sarrate

On t'amagaries per fer-ho?

Cartell de l'Organització Mundial de la Salut que denuncia que més del 42% de la població mundial viu sense lavabo i en condicions higièniques lamentables, instal·lat a la plaça Postdamer de Berlín.

Caganer de Xàtiva. País Valencià.